

Չուզահեռ զգուշացումներ — Չորրորդ համար

Հավատի հիմքերը և մոռացության վտանգը. դասեր մարգարեությունից և պատմությունից

Jeff Pippenger

2023-08-08

Ո՞ւմ պիտի նա գիտություն ուսուցանի, և ո՞ւմ պիտի վարդապետությունը հասկացնի. նրանց, որ կաթից կտրված են և կրծքերից հեռացված:

Քանզի պատվիրանը պիտի լինի պատվիրանի վրա, պատվիրանը պատվիրանի վրա, տողը տողի վրա, տողը տողի վրա, այստեղ՝ քիչ, և այնտեղ՝ քիչ:

Քանի որ նա այս ժողովրդին պիտի խոսի կակազող շրթունքներով և ուրիշ լեզվով: Նրանց ասեց. «Սա է հանգիստը, որով դուք կարող եք հանգիստ տալ հոգնածին, և սա է զովությունը». բայց նրանք չկամենացին լսել:

Սակայն Տիրոջ խոսքը նրանց համար եղավ՝ պատվիրան պատվիրանի վրա, պատվիրան պատվիրանի վրա, տող տողի վրա, տող տողի վրա, այստեղ՝ մի քիչ, և այնտեղ՝ մի քիչ, որպեսզի գնան և հետընկնեն, և կոտրվեն, և որոգայթի մեջ ընկնեն, և բռնվեն: Եսայիա 28:9–13.

Եսայիայից այս համարներին բազմիցս անդրադարձ է կատարվել Ամբակումի Աղյուսակներում: Այստեղ ինձ հարկ է պարզապես հպանցիկորեն դիպչել այդ նախորդ համարներից մեկ-երկու կետի, որպեսզի հավելեմ ներկա քննարկմանը: Այս հատվածը ցույց է տալիս մի ժողովուրդ, որ չի դիմանում փորձությանը, որովհետև նրանք «գնան, և հետ ընկնեն, և կոտրվեն, և որոգայթի մեջ ընկնեն, և բռնվեն»: Նրանք մի ժողովուրդ էին, որ չդիմացավ այն փորձությանը, թե Աստված ում պիտի փորձեր «սովորեցնել», որպեսզի «հասկանա» «գիտությունը» կամ «վարդապետությունը»: Դա մի փորձություն էր, որ հիմնված էր գիտության աճը հասկանալու վրա, ուստի այն նույն փորձությունն էր, որ Դանիելի տասներկուերորդ գլխում բաժանում էր իմաստուններին և ամբարիշտներին, որովհետև բոլոր մարգարեները համակարծիք են և նշում են աշխարհի վախճանը: Դանիելի տասներկուերորդ գլխում «իմաստունները» հասկանում են, բայց «ամբարիշտները» չեն հասկանում գիտության աճը:

Եսայիայի հատվածում ժողովուրդը փորձվեց «Տիրոջ խոսքով», որը «չէին ուզում լսել»: Եվ այն հատուկ «Տիրոջ խոսքը», որ նրանք մերժեցին, և որը նրանց հնարավորություն կտար «հասկանալու» «գիտության» աճը, աստվածաշնչյան այն կանոնն էր, որը սահմանում է, թե ինչպես պետք է ճիշտ կերպով զուգահեռեցվեն մարգարեական պատմությունները: Նրանք, ովքեր ընկնում են Եսայիայի հատվածում, մերժեցին այն կանոնը, որը ցույց է տալիս, որ մարգարեական պատմությունը հասկանալու համար պետք է որոնել այդ գիծը «այստեղ մի քիչ, և այնտեղ մի քիչ»: Տիրոջ խոսքը, որ առաջ բերեց մի փորձություն, որն նրանք մերժեցին, այստեղից և այնտեղից մարգարեական գծեր ընտրելու եղանակն էր, ապա ընտրված մարգարեական պատմության այդ գծերից

մեկը զուգահեռ դնելու մյուս մարգարեական պատմությունների գծերին, որոնք անդրադառնում են նույն թեմային: Այս կերպ տողը տողի վրա դնելու ջանքի հաջողությունը կախված է մարգարեական մեկնաբանության իսկական կանոնների կիրառումից: Այդ կանոնները, որոնք «պատվիրաններ» են, նույնպես պետք է միավորվեն, և դրանք գտնվում են Աստվածաշնչի մեջ՝ այստեղ և այնտեղ: Եսայիայի այն կույսերը, որոնք չեն անցնում փորձությունը, այդպես են վարվում, որովհետև մոռանում են գլխավոր բանը, որը չպետք է մոռացած լինեին, այն է՝ որ պատմությունը կրկնվում է:

«Ապագայից վախենալու ոչինչ չունենք, բացի այն բանից, որ մոռանանք այն ճանապարհը, որով Տերն առաջնորդել է մեզ, և Նրա ուսուցումը մեր անցյալի պատմության մեջ»: Life Sketches, 196.

Աստված խառնաշփոթության հեղինակ չէ, և այդ փաստի հաստատուն հենակետերից մեկն այն է, որ Աստվածաշնչի յուրաքանչյուր մարգարե նույն մարգարեական գիծն է մատնանշում: Նրանք բոլորը գծի վրա նույնական իրադարձությունները չեն տեսնում, սակայն աշխարհի վախճանին վերաբերող իրադարձությունների գիծը միշտ նույնն է: Դրանք այն իրադարձություններն են, որոնք տանում են շնորհի ժամանակի փակմանը, որին հաջորդում են վերջին յոթ պատուհասները, և այդ ամենը ավարտվում է Քրիստոսի Երկրորդ Գալուստով: Մի մարգարեի պատմությունը կարող է վերաբերվել Աստծու հավատարիմ ժողովրդին պատմության այդ գծում, մինչդեռ մեկ այլ մարգարեի վկայությունը կարող է լինել Աստծու անհավատարիմ ժողովրդի, կամ Միացյալ Նահանգների, Վատիկանի, Միավորված Ազգերի Կազմակերպության, երկրի վաճառականների կամ Իսլամի մասին, բայց գիծը միշտ նույնն է:

Մադաքիայի Եդիայի պատգամը, ինչպես նաև Հայտնության գրքի առաջին, տասնչորսերորդ և տասնութերորդ գլուխներում ներկայացված պատգամները, և Դանիելի տասնմեկերորդ ու տասներկուերորդ գլուխների պատգամը, նույն և միևնույն պատգամն են: Դրանք բոլորը պատմության նույն գիծն են ներկայացնում, սակայն յուրաքանչյուրը՝ իր առանձնահատուկ ներդրումով այդ պատմության մեջ:

Այդ հատուկ պատգամի վերաբերյալ այն, ինչը գրեթե համընդհանուր կերպով թյուրըմբռնվում է, այն փաստն է, որ այն բացահայտվում է միայն Աստծո ժողովրդին՝ մարդկային փորձաշրջանի ավարտից անմիջապես առաջ: Իմանալով, որ հատուկ պատգամը միշտ նախազգուշացնում է փորձաշրջանի շուտափույթ ավարտի մասին, մենք կդիտարկենք, թերևս, Աստվածաշնչում փորձաշրջանի ավարտի ամենապարզ նկարագրությունը:

Ով անիրավ է, թող դեռ անիրավ մնա. և ով պիղծ է, թող դեռ պիղծ մնա. և ով արդար է, թող դեռ արդար լինի. և ով սուրբ է, թող դեռ սուրբ լինի: Հայտնություն 22:11.

Մինչ փորձառության ժամանակի ավարտը վերին սրբաբանում կհռչակվի տասնմեկերորդ համարի խոսքերով, Հայտնության գրքից, որ ապակնքված է Աստծու ծառաների համար, պետք է տրվի հատուկ նախազգուշացնող մարգարեական պատգամ:

Եվ նա ասում է ինձ. «Մի՛ կնքիր այս գրքի մարգարեության խոսքերը, որովհետև ժամանակը մոտ է: Ով անիրավ է, թող տակավին անիրավություն անի, և ով պիղծ է, թող տակավին պիղծ լինի, և ով արդար է, թող տակավին արդարություն գործի, և ով սուրբ է, թող տակավին սուրբ լինի»: Հայտնություն 22:10, 11.

Յոթ վերջին պատուհասներից անմիջապես առաջ պետք է լինի հատուկ մարգարեական լուր, որը ճանաչված կլինի Աստծու ժողովրդի կողմից: Երբ «Ժամանակը մոտ լինի», «այս գրքի մարգարեությունը» (Հայտնության մարգարեությունը), որը կնքված է եղել, պետք է բացվի: Հայտնության գրքում միակ մարգարեությունը, որ կնքված է եղել, յոթ որոտների մարգարեությունն է:

Եվ ես տեսա մի ուրիշ հզոր հրեշտակ, որ երկնքից իջնում էր՝ ամպով զգեստավորված. և նրա գլխի վրա ծիածան կար, և նրա երեսը՝ ինչպես արեգակը, և նրա ոտքերը՝ ինչպես կրակի սյուներ. և նա իր ձեռքում մի փոքրիկ գիրք ուներ՝ բացված. և իր աջ ոտքը դրեց ծովի վրա, իսկ ձախը՝ երկրի վրա, և աղաղակեց բարձր ձայնով, ինչպես երբ առյուծն է մոնչում. և երբ նա աղաղակեց, յոթ որոտները արձակեցին իրենց ձայները: Եվ երբ յոթ որոտներն արձակեցին իրենց ձայները, ես պատրաստվում էի գրել. և երկնքից մի ձայն լսեցի, որ ինձ ասում էր. Կնքի՛ր այն բաները, որ յոթ որոտներն ասացին, և մի՛ գրիր դրանք: Հայտնություն 10:1–4.

Մարդկային փորձաշրջանի փակվելուց անմիջապես առաջ, երբ «Ժամանակը մոտ է», պիտի տեղի ունենա Աստվածաշնչյան մի հատուկ ճշմարտության բացահայտում, որը նույնականացնում է «այն բաները, որ շուտով պիտի լինեն»: Հայտնություն տասի հզոր հրեշտակը Հիսուս Քրիստոսն է, որը աղաղակեց իբրև Առյուծ:

«Հզոր հրեշտակը, որ հրահանգում էր Հովհաննեսին, ուրիշ ոչ ոք չէր, քան Հիսուս Քրիստոսը: Իր աջ ոտքը ծովի վրա և ձախը՝ ցամաքի վրա դնելը ցույց է տալիս այն դերը, որ Նա կատարում է Սատանայի հետ մեծ պայքարի եզրափակիչ տեսարաններում: Այս դիրքը ցույց է տալիս Նրա գերագույն զորությունն ու իշխանությունը ամբողջ երկրի վրա: Պայքարը դարից դար ավելի է սաստկացել և դարձել ավելի վճռական, և այդպես էլ պիտի շարունակվի մինչև եզրափակիչ տեսարանները, երբ խավարի զորությունների հմուտ գործունեությունը կհասնի իր գագաթնակետին: Սատանան, միավորված չար մարդկանց հետ, պիտի խաբի ամբողջ աշխարհին և այն եկեղեցիներին, որոնք չեն ընդունում ճշմարտության սերը: Բայց հզոր հրեշտակը պահանջում է ուշադրություն: Նա աղաղակում է բարձրաձայն: Նա պիտի ցույց տա Իր ձայնի զորությունն ու իշխանությունը նրանց, ովքեր միացել են Սատանային՝ ճշմարտությանը հակառակվելու համար»: The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

Վերջում այն «եկեղեցիները», որոնց «Սատանան» խաբում է, խաբվում են, որովհետև չընդունեցին «ճշմարտության» սերը: Երկրորդ Թեսաղոնիկեցիներից այն հատվածում «ճշմարտություն» բառը, որին հենց նոր անդրադարձավ Քույր Ուայթը, հունարեն հիմնական բառն է, որը բխում է եբրայերեն այն բառից, որ թարգմանվում է որպես «ճշմարտություն», կազմված է երեք եբրայերեն տառերից և ներկայացնում է Ալֆան և Օմեգան: Կա՞րողք աստվածաշնչյան որևէ վկայություն, որ առաջին հիշատակության

կանոնի հետ կապված այն ճշմարտությունը, որը ներկայացնում է Քրիստոսի բնավորության մի հատկանիշ, այն ճշմարտությունն է, որը մերժվում է և, հետևաբար, առաջ է բերում գորեղ մոլորություն:

Արդ, աղաչում ենք ձեզ, եղբայրներ՝, մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսի գալստյան և Նրա մոտ մեր հավաքվելու վերաբերյալ, որ շուտով չխռովվեք ձեր մտքում և չսասանվեք, ոչ թե հոգով, ոչ խոսքով, ոչ էլ իբրև թե մեզանից եղած նամակով, կարծելով, թե Քրիստոսի օրը հասել է: Թող ոչ ոք ձեզ որևէ կերպ չխաբի, որովհետև այդ օրը չի գա, եթե նախ ապստամբությունը չգա, և մեղքի մարդը չհայտնվի՝ կորստյան որդին, որ հակառակվում և իրեն բարձրացնում է ամեն այն բանից վեր, որ Աստված է կոչվում կամ պաշտվում, այնպես որ ինքն իբրև Աստված նստում է Աստծու տաճարում՝ իրեն ցույց տալով, թե ինքը Աստված է: Չե՞ք հիշում, որ երբ դեռ ձեզ հետ էի, ասում էի ձեզ այս բաները: Եվ այժմ գիտեք, թե ինչն է արգելակում, որպեսզի նա հայտնվի իր ժամանակին: Քանի որ անօրենության խորհուրդն արդեն գործում է, միայն թե նա, ով այժմ արգելակում է, պիտի արգելի, մինչև որ միջից վերանա: Եվ այն ժամանակ կհայտնվի այն Անօրենը, որին Տերը պիտի սպառի Իր բերանի շնչով և պիտի ոչնչացնի Իր գալստյան փառքով. այն, որի գալուստը Սատանայի ներգործությամբ է՝ ամեն գործությամբ և նշաններով ու սուտ հրաշքներով, և անիրավության ամբողջ խաբեությամբ՝ նրանց մեջ, որ կորչում են, որովհետև նրանք չընդունեցին ճշմարտության սերը, որպեսզի փրկվեն: Եվ դրա համար Աստված նրանց վրա գորավոր մոլորություն պիտի ուղարկի, որպեսզի ստին հավատան, որպեսզի դատապարտվեն բոլոր նրանք, որ չհավատացին ճշմարտությանը, այլ հաճույք գտան անիրավության մեջ: 2 Թեսաղոնիկեցիներ 2:1-12.

Թեսաղոնիկեցիներից այս հատվածին հաճախ անդրադարձ է կատարվել Ամբակունի Աղյուսակներում, ուստի այս պահին մենք միայն համառոտ մեկնաբանություն կանենք: Այն, ինչ Քույր Ուայթը կոչում է «Սատանայի զարմանալի արարք», Պողոսի խոսքում «Սատանայի գործումն է՝ ամեն գործությամբ, նշաններով և ստության հրաշքներով»: Այն խաբուսիկ գործը, որ նույնականացվում է Քույր Ուայթի և Պողոսի կողմից, սկսվում է Միացյալ Նահանգներում կիրականորա օրենքի ընդունմամբ:

«Աստծո օրենքի խախտմամբ պապականության հաստատությունը պարտադրող հրամանագրով մեր ազգը լիովին կիսգի իրեն արդարությունից: Երբ բողոքականությունը կձգի իր ձեռքը անդունդի վրայով՝ բռնելու հռոմեական իշխանության ձեռքը, երբ նա կանցնի վիհի վրայով՝ սեղմելու ձեռքը ոգեհարցության հետ, երբ այս եռակի միության ազդեցության ներքո մեր երկիրը կհրաժարվի իր Սահմանադրության՝ որպես բողոքական և հանրապետական կառավարության, ամեն մի սկզբունքից և միջոցներ կձեռնարկի պապական կեղծիքների ու մոլորությունների տարածման համար, այնժամ կարող ենք իմանալ, որ եկել է Սատանայի հրաշալի գործունեության ժամանակը, և որ վախճանը մոտ է»: Վկայություններ, հ. 5, 451:

Թեսաղոնիկեցիներին ուղղված այս հատվածում, որ մենք քննության ենք առնում, Պողոսը աշխարհի վախճանին եղած պապին բնութագրում է չորս տարբեր անվանումներով: Պապը «մեղքի մարդն» է, նա «կորստյան որդին» է, նա «անօրենության

խորհուրդն» է և «այն Անօրենը»: Այս չորս անվանումներից բացի, Պողոսը տալիս է նաև պապի մի քանի այլ հատկանիշներ, որովհետև մեզ հայտնում է, որ պապը (որ Պողոսի օրերում դեռ ապագայի մեջ էր) «կհայտնվեր իր ժամանակին»:

պապը «կհայտնվեր իր ժամանակին», և ամենահստակ աստվածաշնչյան ապացույցը,— թեև ամենին էլ ոչ միակ աստվածաշնչյան ճշմարտությունը,— այն ամենահստակ աստվածաշնչյան ճշմարտությունը, որ Հռոմեական եկեղեցու պապը Աստվածաշնչի մարգարեության նեոնն է, հաստատվում է Աստվածաշնչում յոթ տարբեր և ուղղակի հիշատակումներով, որոնք նույնացնում են այն «ժամանակը», երբ պապականությունը պիտի տիրապետեր երկրին,— հենց այն «ժամանակը», որը մարդկությունը կոչում է Մուր դարեր: Աստվածաշունչը բացահայտում է պապին որպես պապականություն՝ կրկին ու կրկին նշելով «ժամանակի» ճշգրիտ ժամանակահատվածը՝ 538-ից մինչև 1798, որի ընթացքում պապականությունը պիտի իշխեր աշխարհի վրա: Պողոսն ասաց, որ նա կհայտնվեր իր ժամանակին:

Պողոսը նաև պարզորոշ նշում է, որ պապն է նա, «որ հակառակվում և ինքն իրեն բարձրացնում է ամեն ինչից, որ Աստված է կոչվում կամ պաշտամունքի առարկա է. այնպես որ նա, իբրև Աստված, նստում է Աստծո տաճարում՝ իրեն ցույց տալով, թե Աստված է»: Սա, ի թիվս այլ բաների, ցույց է տալիս, որ Աստվածաշնչյան մարգարեության նեոնը կրոնական խորհրդանիշ է: Նա Հիտլեր չէ և ոչ էլ Ալեքսանդր Մակեդոնացի: Սա առավել ևս սահմանափակում է պապի նույնականացումը, որովհետև նա պարզապես կրոնական բռնակալ չէ, այլ մի կրոնական բռնակալ, որ դավանում է, թե գտնվում է Աստծո տաճարի ներսում: Նեոնը հավակնում է նստած լինել քրիստոնեական եկեղեցու ներսում:

Պողոսի և Դանիելի համաձայն, երբ պապը գտնվում է իր դավանյալ քրիստոնեական եկեղեցում, նա դրսևորում է Սատանայի այն բնավորությունը, որը փափագեց նստել Աստծո գահի վրա և բարձրանալ ամեն ինչից վեր: Ես ասում եմ՝ Պողոսն ու Դանիելը, որովհետև աստվածաշնչյան մեկնաբանների մեծ մասը ընդունում է, որ երբ Պողոսը ցույց է տալիս, թե պապի բնութագրիչներից մեկն այն է, որ նա կատարյալ նարցիս է, ապա Պողոսը պարզապես մեջբերում էր Դանիելի՝ պապի մասին տրված նկարագրությունը Դանիելի գրքի տասնմեկերորդ գլխում, որտեղ Դանիելը արձանագրում է.

«Եվ թագավորը պիտի անի ըստ իր կամքի, և պիտի բարձրացնի իրեն ու մեծացնի իրեն ամեն աստծուց վեր, և աստվածների Աստծու դեմ զարմանալի բաներ պիտի խոսի, և պիտի հաջողի, մինչև որ բարկությունը կատարվի, որովհետև ինչ որ որոշված է, պիտի կատարվի»: Դանիել 11:36:

Երբ Պողոսը խոսում է պապի նարցիսական բնավորության մասին, նա վերապատմում է Դանիելի համարը և հայտարարում, որ հենց պապն է նա, «որ հակառակվում և բարձրացնում է իրեն ամեն ինչից վեր, որ կոչվում է Աստված կամ երկրպագության առարկա է. այնպես որ նա, որպես Աստված, նստում է Աստծու տաճարում՝ իրեն ցուցադրելով, թե ինքը Աստված է»: Դանիելի այն համարը, որը նույնականացնում է

պապականության բնավորությունը, նաև անդրադառնում է այն «ժամանակին», որը նախատեսված էր «հայտնելու», որ պապականությունը նեոնն էր, քանի որ նշվում է, որ պապականությունը «կբարգավաճի» մինչև որ «բարկությունը կատարվի»:

«Զայրույթը» ավարտվեց 1798 թվականին, ուստի Դանիելը այս համարում (թեև սա Դանիելի և Հայտնության գրքերում այն յոթ ուղղակի տեղերից մեկը չէ, որտեղ հիշատակվում է 1260-ամյա պատմությունը) nevertheless ուղղակիորեն նույնականացնում է պապական իշխանությունը և նշում, որ այն 1798 թվականին ստացավ «մահաբեր վերք», ինչպես Հովհաննեսն է այն անվանում: Այսպիսով, համարը մատնանշում է պապական իշխանության շրջանի ավարտը, թեև չի մատնանշում այդ իշխանության տևողությունը:

Այդ հատվածում Պողոսը նաև նշում է մի իշխանություն, որը պիտի զսպեր պապականությանը, որպեսզի այն 538 թվականին չտիրեր աշխարհին, երբ նա հայտարարեց, որ թեսաղոնիկեցիները, որոնց նա գրում էր, արդեն գիտեին այս առանձնահատուկ ճշմարտությունը: Նա հարց բարձրացրեց. «Չե՞ք հիշում, որ երբ դեռ ձեզ հետ էի, այս բաներն ասում էի ձեզ»: Նա հիշեցնում է նրանց, որ նրանք արդեն գիտեին, թե «ինչն է արգելակում» (այսինքն՝ զսպում) պապականությանը, մինչև որ նա «իր ժամանակին պիտի հայտնվի»: Այն իշխանությունը, որ նախորդում էր պապականությանը և խոչընդոտում էր, որ այն տիրեր աշխարհին, այն իշխանությունն էր, որն իշխում էր աշխարհում այն ժամանակ, երբ Պողոսը գրում էր նամակը: Դա հեթանոսական Հռոմն էր: Պողոսը գրեց, որ հեթանոսական Հռոմը պիտի «վերցվի միջից», որպեսզի պապականությունը տիրի աշխարհին:

Հենց այս ըմբռնումն էլ առաջնորդեց Ուիլյամ Միլլերին՝ ճանաչելու, որ Դանիելի գրքում «ամենօրյա»-ով խորհրդանշված իշխանությունը հեթանոսական Հռոմն էր: Ադվենտիզմը ընդունում է, որ կառուցվածքը, և հետևաբար Ուիլյամ Միլլերի բոլոր մարգարեական հասկացությունները, հիմնված էին Դանիել և Հայտնություն գրքերի նրա ըմբռնման վրա, և որ այդ երկու գրքերը վերաբերում են երկու ավերիչ իշխանություններին՝ հեթանոսական Հռոմին և պապական Հռոմին: Թեսաղոնիկեցիներին ուղղված հատվածում Միլլերը, արդեն իմանալով (ինչպես իր օրերի յուրաքանչյուր բողոքական գիտեր, որ պապը նեոնն էր), երբ ճանաչեց, որ հեթանոսական Հռոմը այն պատմական իշխանությունն էր, որը նախորդել էր պապական իշխանությանը, և որ Պողոսը հայտարարել էր, թե հեթանոսական Հռոմը պետք է նախ հեռացվեր, նախքան պապությունը երկրի գահը բարձրանար, ապա նա այդ միացրեց Դանիելի գրքի և «ամենօրյա»-ի հետ, որտեղ երեք անգամ հիշատակվում է, որ ամենօրյան պետք է «վերացվեր» նախքան պապությունը վերահսկողություն հաստատեր աշխարհի վրա: Պողոսի վկայությունը Միլլերին հնարավորություն տվեց տեսնելու, որ հեթանոսական Հռոմը Դանիելի «ամենօրյա»-ն էր, և դրանից հետո նա կարողացավ ճանաչել, որ Դանիելի երկու ավերիչ իշխանությունները հեթանոսական և պապական Հռոմն էին: Այս ճշմարտությունը ներկայացնում է միլլերական շարժման հիմքը: Ադվենտիզմն այսօր, անկասկած, մերժում է Միլլերի գործը, սակայն նրանք դեռևս հասկանում են, որ Դանիելի «ամենօրյա»-ի վերաբերյալ Միլլերի ըմբռնման

զարգացման այս ընդհանուր տեսությունը ապացուցում է, որ այն իշխանությունը, որի մասին Պոդոսն ասում է, թե «գալում է» պապական իշխանության վերելքը մինչև իր հեռացվելը, հեթանոսական Հռոմն էր, և հենց սա է այս հարցերի շուրջ Միլլերի մտածողության ճիշտ վերլուծությունը:

Երբ Դանիելի գրքում «ամենօրյա»-ի ճշմարտությունը ճանաչվեց որպես հեթանոսական Հռոմի խորհրդանիշ, որը նախորդել էր պապական Հռոմի թագավորությանը, որ Դանիելը ներկայացրել էր որպես ամայացման պղծություն, Միլլերը կարողացավ ճանաչել Աստվածաշնչյան մարգարեության թագավորությունների հետ կապված մարգարեական ժամանակները, և երբ նրա միտքը բացվեց այս տեսություններին, նա համախմբեց մի շարք ճշմարտություններ, որոնք ներկայացնում են ադվենտիզմի հիմքերը: Այդ ճշմարտությունները ամփոփվեցին 1843 և 1850 թվականների ռաիվիրայական քարտեզների երկու աղյուսակների վրա: Այդ ճշմարտությունները ադվենտիզմի հիմքն են, և դրանք հիմնված էին «Ժամանակի» ճանաչման վրա: Այն պատմությունը, թե երբ դրվեցին այդ հիմքերը, Հաբակուկի Աղյուսակների վերաբերյալ գլխավոր քննարկում է:

Այն, ինչ նշված չէ Ամբակումի աղյուսակներում, այն է, որ ժամանակի վրա հիմնված հիմքերը ծնեցին մի կառույց, որը տալիս է այն տեսադաշտը, որն անհրաժեշտ է վերջին սերնդին՝ ճանաչելու, որ կային ճշմարտություններ, որոնք ներկայացված էին որպես հիմքեր: Կար առաջին ճշմարտություն, որ հենց առաջին քարն էր, որ դրվեց հիմքի մեջ, սակայն Դանիելի գրքում «ամենօրյա»-ն Միլլերի առաջին ճշմարտությունը չէր: Այն ճշմարտությունը, որ պետք է դառնար հիմքի առաջին քարը, որը Միլլերը հարուցվեց կառուցելու, Ղևտական քսանվեցի «յոթ ժամանակներն» էին, սակայն առանց «ամենօրյա»-ի ճշմարտության Միլլերը չէր ճանաչի այն մարգարեության կառուցվածքը, որը պետք է ճանաչեր՝ առաջին հրեշտակի պատգամը ներկայացնելու համար: Նրա կառուցվածքը մարգարեությունը տեղադրում էր երկու ավերիչ իշխանությունների տեսանկյունում: Միլլերը դիմում էր վիշապին (հեթանոսական Հռոմ) և գազանին (պապականությանը): Երրորդ հրեշտակը դիմում է վիշապին (Միավորված ազգերի կազմակերպություն), գազանին (պապականությունը) և սուտ մարգարեին (Միացյալ Նահանգները):

Եթե որևէ մարդ ընդունում է Միլլերի հետևորդների կողմից երկու սուրբ պիոներական քարտեզների վրա ներկայացված ժամանակային բոլոր մարգարեությունները՝ ոչ թե դրանց մի մասը, այլ բոլորը, ապա այդ մարդը պետք է անձամբ քննության առնի այդ ճշմարտությունները: Ինչպե՞ս կարող էիք դուք ընդունել դրանք, եթե երբեք չքննեիք դրանք: Եթե հիմնարար ճշմարտությունները քննող այդ մարդիկ այդ ճշմարտությունները դարձնում են փորձարկելու իրենց անձնական պատասխանատվությունը և ապա ընդունում են այդ բոլոր ճշմարտությունները, ապա նրանք կառուցել են Վեմի վրա, և ոչ թե ավազի:

«Թող նրանք, ովքեր կանգնած են որպես Աստծո պահապաններ Սիոնի պարիսպների վրա, լինեն մարդիկ, որոնք կարող են տեսնել վտանգները ժողովրդի առջև,—մարդիկ, որոնք կարող են զանազանել ճշմարտությունն ու մոլորությունը,

արդարությունն ու անիրավությունը:»

«Զգուշացումը տրվել է. չի կարելի թույլ տալ, որ ներս մտնի որևէ բան, որը պիտի խաթարի այն հավատի հիմքը, որի վրա մենք կառուցում ենք այն ժամանակվանից ի վեր, երբ լուրը եկավ 1842, 1843 և 1844 թվականներին: Ես եղել եմ այս լուրի մեջ, և այդ ժամանակից ի վեր կանգնած եմ աշխարհի առջև՝ հավատարիմ այն լույսին, որ Աստված տվել է մեզ: Մենք մտադիր չենք մեր ոտքերը վերցնելու այն հարթակից, որի վրա դրանք դրվեցին, մինչ օրեցօր փնտրում էինք Տիրոջը ջերմեռանդ աղոթքով՝ լույս հայցելով: Մի թե կարծում եք, թե ես կարող էի հրաժարվել այն լույսից, որ Աստված տվել է ինձ: Այն պետք է լինի ինչպես Հավիտենական Վեմբ: Այն առաջնորդել է ինձ այն պահից ի վեր, երբ տրվեց»: Review and Herald, April 14, 1903.

Որպեսզի նրանք, ովքեր կլսեն, կարողանան վերլուծել միլլերիական պատմության ժամանակային մարգարեությունները, անհրաժեշտ է դիմել այն պատմական ժամանակաշրջանների դիտարկմանը, որոնք ներկայացված են այդ ժամանակային մարգարեություններով: Սա ներկայացնում է իրադարձությունները ժամանակագծի վրա պատկերելու աշխատանքը: Երբ մարգարեության ուսումնասիրը հասնում է քննության այն աստիճանին, որտեղ նա դիտարկում է այս մարգարեական ժամանակաշրջանները, որոնք միլլերիականները նույնացրել են Աստվածաշնչից և ապա հաստատվել են պատմական արձանագրությամբ, նա այնպիսի դիրքում կլինի, որ կճանաչի՝ ժամանակային մարգարեության սկզբում գտնվող պատմությունը խորհրդանշականորեն նախակերպարում է նույն այդ մարգարեության ավարտի պատմությունը: Այդ տեսանկյունից ուսումնասիրը պետք է սովորենա, որ պատմությունը կրկնվում է: Եվ այդ ըմբռնումը հաստատված լինելով՝ նա պետք է նաև տեսնի, որ Հիսուսն ավարտը պատկերավորում է սկզբով:

Եվ այն մարգարեական գծից, որը աշխարհի վախճանը ներկայացնում է որպես «տաճարի շինություն», ուսումնասիրը պետք է իմանա, որ հիմքի վրա կառուցվող տաճարի վրա դրվում է մի վերջին գազաթաքար: Նա պետք է հասկանա, որ տաճարի այն հիմքը, որ Միլլերի միջոցով բացահայտվեց (որը ներկայացնում է Հիսուս Քրիստոսին, որովհետև Հիսուս Քրիստոսից բացի ուրիշ հիմք չի կարող դրվել), մարգարեական ժամանակի վրա կառուցված հիմք էր: Քանի որ Հիսուսը վախճանը պատկերում է սկզբով, ուսումնասիրը պետք է նաև տեսնի, որ գազաթաքարը՝ տաճարի վերջին քարը, պետք է զուգահեռ լինի հիմքին: Միլլերի համար տաճարի հիմքը մարգարեական ժամանակն էր, սակայն այդ հիմքը, այնուամենայնիվ, Հիսուս Քրիստոսն էր:

Ինձ տրված Աստծու շնորհի համաձայն՝ որպես իմաստուն գլխավոր շինարար, ես հիմքը դրեցի, և ուրիշը դրա վրա շինում է: Բայց ամեն մեկը թող զգուշանա, թե ինչպես է շինում դրա վրա: Որովհետև ոչ ոք չի կարող ուրիշ հիմք դնել, քան այն, որ արդեն դրված է, որն է՝ Հիսուս Քրիստոսը: 1 Կորնթացիս 3:10, 11.

Պողոսը իր գործը բնորոշում է որպես մի տաճարի կառուցում, որի հիմքը կամ սկիզբը ինքն է դրել: Նա հեթանոսների առաքյալն էր, և նրան գործածեցին քրիստոնեական եկեղեցու հիմքը դնելու համար: Նույն հատվածում Պողոսը նաև նշում է, որ մեր

մարմինները Սուրբ Հոգու տաճարն են: Կա նաև Սողոմոնի տաճարը և անապատի սրբարանը, որոնք բոլորն էլ ունեն հիմքեր, և այդ բոլոր հիմքերը ներկայացված են որպես Հիսուս Քրիստոս: Այն հիմքը, որի կառուցման համար Միլլերին գործածեցին, աղվենտականության տաճարն էր, և այդ տաճարի հիմքը ամենայն որոշակիությամբ Հիսուս Քրիստոսն է, սակայն ավելի մասնավորապես՝ դա այն տաճարն է, որ կանգնեցվում է հոգևոր և մարգարեական նյութերով:

Ուստի գազաթաքարը նույնպես պետք է լինի Հիսուս Քրիստոսը, սակայն գազաթաքարը պետք է նաև ներառի առաջնակարգ մարգարեական մի կանոն, որովհետև Միլլերին տրվեց կանոնների մի շարք, որը պարունակում է միլլերիտների առաջնակարգ կանոնը՝ «տարի՝ օրվա դիմաց» սկզբունքը: Առանց այդ կանոնի չկա ժամանակային մարգարեության ճանաչում, և հետևաբար չկա հիմք: Վերջում պետք է լինի համապատասխան մի զուգահեռ, որը ներկայացնում է Հիսուս Քրիստոսին (Հիմքը), և որը կանոնների մի ամբողջության ներսում հանդիսանում է առաջնակարգ կանոն, հաստատելով Հիսուս Քրիստոսի Հայտնությունը: Այդ կանոնը, անշուշտ, «առաջին հիշատակման» կանոնն է՝ ներկայացնելով Քրիստոսի բնավորության այն հատկանիշը, որը վախճանը ճանաչում է սկզբից:

Բ Թեսաղոնիկեցիներին ուղղված թղթում նրանք, ովքեր չընդունեցին ճշմարտության սերը, որպեսզի փրկվեն, մերժեցին այն ճշմարտությունը, ինչպես այն ներկայացված է այն հունարեն բառով, որը ծագում է եբրայերեն այն բառից, որ կազմված է երեք տառից և Հին Կտակարանում թարգմանված է որպես «ճշմարտություն»: Այն խումբը, որը ստանում է զորեղ մոլորությունը, որովհետև հավատացին ստին, հրաժարվեց վերադառնալ հին շավիղներին՝ աղվենտիզմի հիմքերին, ինչպես դրանք ներկայացված են երկու սրբագան գծապատկերների վրա: Ուստի, այն հատվածը, որ մենք արդեն որոշ ժամանակ է՝ քննում ենք, ասում է.

«Հզոր հրեշտակը, որ խրատում էր Հովհաննեսին, ոչ այլ ոք էր, քան Հիսուս Քրիստոսը: Իր աջ ոտքը ծովի վրա և Իր ձախը՝ ցամաքի վրա դնելը ցույց է տալիս այն դերը, որ Նա կատարում է Մատանայի հետ մեծ պայքարի ավարտական տեսարաններում: Այս դիրքը ցույց է տալիս Նրա գերագույն զորությունն ու իշխանությունը ամբողջ երկրի վրա: Այդ պայքարը դարեդար դարձել էր ավելի ուժգին ու ավելի վճռական և այդպես էլ պիտի շարունակվի մինչև եզրափակիչ տեսարանները, երբ խավարի զորությունների հմտորեն գործված գործունեությունը պիտի հասնի իր գագաթնակետին: Մատանան, միացած չար մարդկանց հետ, պիտի մոլորեցնի ամբողջ աշխարհը և այն եկեղեցիները, որոնք չեն ընդունում ճշմարտության սերը: Բայց հզոր հրեշտակը ուշադրություն է պահանջում: Նա բարձր ձայնով աղաղակում է: Նա պիտի ցույց տա Իր ձայնի զորությունն ու իշխանությունը նրանց, ովքեր միացել են Մատանային՝ ճշմարտությանը հակառակվելու համար»: The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

Այս նախորդ հատվածում «այն եկեղեցիները, որոնք չընդունեցին ճշմարտության սերը», Դանիելի և Մատթեոսի ամբարիշտ ու անմիտ կույսերն են, որոնց մասին Ամոս 8:12-ը ցույց է տալիս, որ նրանք կսկսեն որոնել Աստծո վերջին նախազգուշացման լուրը, երբ

արդեն չափազանց ուշ կլինի: Չափազանց ուշ է, որովհետև նրանք հավատացին մի ստության՝ ադվենտիզմի հիմքերի վերաբերյալ: Ադվենտիզմն առաջին անգամ սկսեց ներծծել այդ ստությունը 1863 թվականին, և այդ պահից սկսած ընթացքը ամբողջապես դեպի անկում էր:

Այն, ինչ պատրաստվում եմ գրել, ենթադրում եմ, լիովին սուբյեկտիվ է, բայց ի՞նչ նոր մարգարեական լույս մտցվեց ադվենտիզմի մեջ 1863 թվականից ի վեր: Էլեն Ուայթը Ջոնսի և Վագոների 1888 թվականի լուրի մասին ասում է, որ դա այն լուրն էր, որը նա տարիներ շարունակ ներկայացրել էր: Նրանց լուրը, գուցե, 1888 թվականին ադվենտիզմին նոր և ցնցող էր հնչում, բայց այդ նորությունն ու ցնցումը առաջացել էին ոչ թե նոր լուրից, այլ այն կուրությունից, որ 1863 թվականից ի վեր իջնում էր Աստծո ժողովրդի վրա:

Էլեն Ուայթը Ադվենտիզմը բնորոշեց որպես Լատդիկիայի վիճակում գտնվող՝ նախքան 1863 թվականը, ուստի Լատդիկիայի կուրությունն արդեն ներթափանցում էր Ադվենտիզմի մեջ մինչև 1863 թվականը, բայց 1863 թվականին եկեղեցին պաշտոնապես մի կողմ դրեց Ղևտական քսանվեցերորդ գլխի «յոթ ժամանակների» վերաբերյալ ճշմարտությունը, որը հենց այն առաջին «ժամանակի մարգարեությունն» էր, որ Միլլերը հայտնաբերեց: 1863 թվականից ի վեր Ադվենտիզմում որևէ մարգարեական լույս ի հայտ չի եկել: Ի՞նչ փոխվեց:

Մարգարեական ժամանակի վրա կառուցված և Հիսուս Քրիստոսին ներկայացնող տաճարի հիմքի ամենաառաջին քարը 1863 թվականին մի կողմ դրվեց ադվենտիզմի կողմից: Միլլերի կողմից տաճարի այն հիմքի մեջ դրված առաջին քարը, որը հիմնված էր ժամանակի վրա, ինչպես այն Դանիելում ներկայացվել էր Քրիստոսի կողմից, որ Ինքն Իրեն ներկայացնում էր որպես Պալմոնի՝ «սքանչելի համարողը», մերժվեց և մի կողմ դրվեց: Այն ամենաառաջին քարը, որ Միլլերը հայտնաբերեց...

«Մերժված քարի մարգարեությունը մեջբերելով՝ Քրիստոսը հղում արեց Իսրայելի պատմության մեջ տեղի ունեցած մի իրական դեպքի: Այդ պատահարը կապված էր առաջին տաճարի շինության հետ: Թեև այն հաստուկ կիրառություն ուներ Քրիստոսի առաջին գալստյան ժամանակ և պետք է առանձնահատուկ ուժով ազդեր հրեաների վրա, այն նաև մեզ համար դաս ունի: Երբ կանգնեցվում էր Սողոմոնի տաճարը, պատերի և հիմքի համար նախատեսված վիթխարի քարերը ամբողջովին պատրաստվում էին հանքավայրում. երբ դրանք բերվում էին շինության վայր, նրանց վրա ոչ մի գործիք չպետք է գործածվեր. բանվորներին մնում էր միայն դրանք դնել իրենց տեղերում: Հիմքի մեջ գործածվելու համար բերվել էր մի քար՝ անսովոր մեծության և առանձնահատուկ ձևի. սակայն բանվորները նրա համար տեղ չէին կարողանում գտնել և չէին ընդունում այն: Երբ այն անօգտագործված ընկած էր իրենց ճանապարհին, նրանց համար անհանգստություն էր պատճառում: Երկար ժամանակ այն մնաց մերժված քար: Բայց երբ շինարարները հասան անկյան քարը դնելու պահին, նրանք երկար որոնեցին՝ գտնելու համար բավականաչափ մեծության և ամրության, ինչպես նաև պատշաճ ձևի մի քար, որ զբաղեցներ այդ առանձնահատուկ տեղը և կրի այն մեծ ծանրությունը, որ պիտի հանգչեր նրա վրա:

Եթե նրանք այդ կարևոր տեղի համար անմիտ ընտրություն կատարեին, ամբողջ շինության անվտանգությունը կվտանգվեր: Նրանք պետք է գտնեին մի քար, որ ունակ լիներ դիմակայելու արևի, սառնամանիքի և փոթորկի ազդեցությանը: Տարբեր ժամանակներում ընտրվել էին մի քանի քարեր, բայց վիթխարի ծանրությունների ճնշման տակ դրանք փշրվել էին: Ուրիշները չէին կարողացել դիմանալ մթնոլորտային հանկարծակի փոփոխությունների փորձությանը: Բայց վերջապես ուշադրությունը դարձվեց այն քարին, որ այսքան երկար մերժված էր մնացել: Այն ենթարկվել էր օդի, արևի և փոթորկի ազդեցությանը՝ առանց ամենաչնչին ձեռք անգամ ցույց տալու: Շինարարները քննեցին այդ քարը: Այն դիմացել էր բոլոր փորձություններին, բացի մեկից: Եթե կարողանար դիմանալ ծանր ճնշման փորձությանը, որոշեցին այն ընդունել որպես անկյունաքար: Փորձությունը կատարվեց: Քարը ընդունվեց, բերվեց իր նշանակված տեղը և պարզվեց, որ ճշգրիտ համապատասխանում է: Մարգարեական տեսիլքում Եսայիային ցույց տրվեց, որ այս քարը Քրիստոսի խորհրդանիշն էր: Նա ասում է.»

«Զորությունների Տերն Ինքը սրբացրե՛ք, և Նա՛ թող լինի ձեր երկիւղը, և Նա՛ թող լինի ձեր սարսափը: Եվ Նա պիտի լինի սրբարան. բայց Իսրայելի երկու տների համար՝ գայթակղութեան քար և սայթաքեցման վեմ, և Երուսաղեմի բնակիչների համար՝ որոգայթ և թակարդ: Եվ նրանցից շատերը պիտի սայթաքեն, ընկնեն և փշրուեն, որսուեն և բռնուեն»: Մարգարեն, մարգարեական տեսիլքով փոխադրուելով առաջին գալուստի ժամանակները, տեսնում է, որ Քրիստոսը պիտի կրի այնպիսի փորձություններ և քննություններ, որոնց խորհրդանշական պատկերը եղել էր Սողոմոնի տաճարի գլխաւոր անկիւնաքարի հանդէպ վերաբերմունքը: «Դրա համար՝ այսպէս է ասում Տեր Աստուածը. Ահա ես Սիոնում հիմքի համար դնում եմ մի քար՝ փորձուած քար, պատուական անկիւնաքար, հաստատ հիմք. ով հաւատում է, չի շտապի»: Եսայիա 8:13–15, 28:16:

«Անսահման իմաստությամբ Աստված ընտրեց անկյունաքարը և Ինքը դրեց այն: Նա այն կոչեց «հաստատ հիմք»: Ամբողջ աշխարհը կարող է իր բեռներն ու վիշտերը դնել դրա վրա, և այն կարող է դիմանալ այդ ամենին: Կատարելապէս ապահով նրանք կարող են կառուցել դրա վրա: Քրիստոսը «փորձված քար» է: Նրան ապավինողներին Նա երբեք չի հիասթափեցնում: Նա կրել է ամեն փորձություն: Նա տարել է Ադամի մեղքի ծանրությունը և նրա սերնդի մեղքի ծանրությունը, և չարի զորությունների նկատմամբ դուրս է եկել առավել քան հաղթող: Նա կրել է այն բեռները, որ իր վրա դրել է յուրաքանչյուր ապաշխարող մեղավոր: Քրիստոսի մեջ մեղավոր սիրտը թեթևություն է գտել: Նա հաստատ հիմքն է: Բոլոր նրանք, ովքեր Նրան իրենց ապավենն են դարձնում, հանգչում են կատարյալ ապահովության մեջ:»

«Եսայիայի մարգարեության մեջ Քրիստոսը հռչակվում է թե՛ որպես հաստատ հիմք, թե՛ որպես գայթակղության քար: Պետրոս առաքյալը, գրելով Սուրբ Հոգու ներշնչմամբ, հստակ ցույց է տալիս, թե ում համար է Քրիստոսը հիմնաքար, և ում համար՝ գայթակղության վեմ.»

«Եթե իսկապէս ճաշակել եք, որ Տերը քաղցր է: Որին մոտենալով՝ որպէս կենդանի քարի, որ թէն մարդկանց կողմից մերժված է, սակայն Աստծուց ընտրված և

պատվական է, դուք ևս, որպես կենդանի քարեր, շինվում եք հոգևոր տուն, սուրբ քահանայություն, որպեսզի մատուցեք հոգևոր զոհեր, որոնք ընդունելի են Աստծուն Հիսուս Քրիստոսի միջոցով: Ուստի և Գրքի մեջ ասված է. Ահա Միոնում դնում են գլխավոր անկյունաքար, ընտրյալ, պատվական, և նա, ով Նրան հավատում է, չի ամաչի: Ուրեմն ձեզ համար, որ հավատում եք, Նա պատվական է. իսկ անհնազանդների համար՝ այն քարը, որ շինարարները մերժեցին, հենց նա եղավ անկյան գլուխը, և գայթակղության քար ու վիրավորանքի վեմ նրանց համար, ովքեր սայթաքում են խոսքի վրա՝ լինելով անհնազանդ: 1 Պետրոս 2:3–8:

«Նրանց համար, ովքեր հավատում են, Քրիստոսը հաստատ հիմքն է: Սրանք են նրանք, ովքեր ընկնում են Վեմի վրա և փշրվում: Այստեղ ներկայացված են Քրիստոսին հնազանդվելը և Նրա հանդեպ հավատը: Վեմի վրա ընկնել և փշրվել նշանակում է հրաժարվել մեր ինքնարդարությունից և մանկան խոնարհությամբ գնալ դեպի Քրիստոսը՝ ապաշխարելով մեր հանցանքների համար և հավատալով Նրա ներող սիրուն: Եվ այսպես էլ հավատքով ու հնազանդությամբ մենք Քրիստոսի վրա ենք կառուցում՝ որպես մեր հիմքի»:

«Այս կենդանի Վեմի վրա թե՛ հրեաները, թե՛ հեթանոսները կարող են շինել: Սա միակ հիմքն է, որի վրա մենք կարող ենք ապահովությամբ շինել: Այն բավական ընդարձակ է բոլորի համար և բավական ամուր՝ ամբողջ աշխարհի ծանրությունն ու բեռը կրելու համար: Եվ կենդանի Վեմի՝ Քրիստոսի հետ միությամբ, բոլոր նրանք, որ շինում են այս հիմքի վրա, դառնում են կենդանի քարեր: Շատ մարդիկ իրենց սեփական ջանքերով կերտվում, հղկվում և գեղեցկացվում են, սակայն չեն կարող դառնալ «կենդանի քարեր», որովհետև կապված չեն Քրիստոսի հետ: Առանց այս կապի ոչ ոք չի կարող փրկվել: Առանց Քրիստոսի կյանքի մեր մեջ մենք չենք կարող դիմակայել փորձության փոթորիկներին: Մեր հավիտենական ապահովությունը կախված է այն բանից, որ մենք շինենք հաստատ հիմքի վրա: Շատերն այսօր շինում են այնպիսի հիմքերի վրա, որոնք չեն փորձվել: Երբ անձրևը տեղա, և մրրիկը մոլեգնի, և ջրհեղեղները գան, նրանց տունը կընկնի, որովհետև այն հիմնված չէ հավիտենական Վեմի՝ գլխավոր անկյունաքար Քրիստոսի վրա»:

«Նրանց համար, ովքեր գայթակղվում են խոսքի վրա՝ անհնազանդ լինելով», Քրիստոսը գայթակղության վեմ է: Բայց «այն քարը, որ շինարարները մերժեցին, նա՛ իսկ դարձավ անկյան գլուխը»: Ինչպես մերժված քարը, այդպես էլ Քրիստոսը Իր երկրային առաքելության ընթացքում կրել էր արհամարհանք և անարգանք: Նա «արհամարհված ու մարդկանցից մերժված էր, ցավերի մարդ և վշտերին վարժ. ... Նա արհամարհված էր, և մենք Նրան ոչինչ համարեցինք»: Եսայիա 53:3: Բայց մոտ էր այն ժամանակը, երբ Նա պիտի փառավորվեր: Մեռելներից հարությամբ Նա պիտի հռչակվեր «Աստծու Որդի՝ զորությամբ»: Հռոմեացիներ 1:4: Իր երկրորդ գալստյան ժամանակ Նա պիտի հայտնվեր որպես երկնքի և երկրի Տեր: Նրանք, ովքեր այժմ պատրաստվում էին խաչել Նրան, պիտի ճանաչեին Նրա մեծությունը: Տիեզերքի առաջ մերժված քարը պիտի դառնար անկյան գլուխը:

«Եվ «ում վրա որ նա ընկնի, նրան փոշի պիտի դարձնի»»: Քրիստոսին մերժած ժողովուրդը շուտով պիտի տեսներ իր քաղաքի և իր ազգի կործանումը: Նրանց

փառքը պիտի խորտակվեր և ցրվեր՝ ինչպես փռշին քամու առաջ: Եվ ի՞նչն էր, որ կործանեց հրեաներին: Դա այն Վեմն էր, որի վրա եթե կառուցած լինեին, նրանց ապահովությունը պիտի լիներ: Դա արհամարհված Աստծո բարությունն էր, մերժված արդարությունը, անարգված ողորմությունը: Մարդիկ իրենց դրեցին Աստծուն հակառակ, և այն ամենը, ինչ պիտի լիներ նրանց փրկությունը, դարձավ նրանց կործանումը: Այն ամենը, ինչ Աստված սահմանել էր կյանքի համար, նրանք գտան իբրև մահ: Հրեաների կողմից Քրիստոսի խաչելության մեջ ներառված էր Երուսաղեմի կործանումը: Գողգոթայի վրա թափված արյունը այն ծանրությունն էր, որ նրանց սուղեց կործանման մեջ թե՛ այս աշխարհի, թե՛ գալիք աշխարհի համար: Այդպես կլինի նաև մեծ վերջին օրը, երբ դատաստանը պիտի իջնի Աստծո շնորհը մերժողների վրա: Քրիստոսը՝ նրանց գալթակողության Վեմը, այն ժամանակ նրանց կհայտնվի իբրև վրեժխնդիր լեռ: Նրա երեսի փառքը, որ արդարների համար կյանք է, ամբարիշտների համար կլինի սպառող կրակ: Սիրո մերժման, շնորհի արհամարհման պատճառով մեղավորը պիտի կործանվի»:

«Բազմաթիվ պատկերավոր օրինակներով և կրկնվող նախազգուշացումներով Հիսուսը ցույց տվեց, թե ինչ պիտի լիներ հրեաների համար՝ Աստծո Որդուն մերժելու հետևանքով: Այս խոսքերով Նա դիմում էր բոլոր դարերի այն մարդկանց, ովքեր հրաժարվում են ընդունել Նրան որպես իրենց Փրկիչը: Ամեն նախազգուշացում նրանց համար է: Պղծված տաճարը, անհնազանդ որդին, կեղծ այգեպանները, արհամարհական շինարարները իրենց համարժեքն ունեն յուրաքանչյուր մեղավորի փորձառության մեջ: Եթե նա չապաշխարի, ապա այն դատավճիռը, որի նախապատկերն էին դրանք, իրենք կլինի»:

Քրիստոսի կյանքը, 597–600:

Սա կշարունակենք հաջորդ հոդվածում: